

ИНОВАЦИОННИ МЕТОДИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА МОТИВАЦИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Инж. Янна Маданска

Професионална гимназия по ядрена енергетика „Игор Курчатов“ – Козлодуй

Резюме. Статията разглежда проблемите на мотивацията на образователната дейност на учениците. Представени са активните методи на преподаване, които допринасят за ефективната организация на образователния процес, повишават мотивацията на образователните дейности на учениците, формирането на професионално значими знания, умения и способности.

Ключови думи: мотиви; мотивация; учебна дейност; метод на обучение; методи на активно обучение.

Напоследък започна да възниква проблемът с мотивирането на образователните дейности на учениците. Резултатите от изследванията по този въпрос показват, че има изразена тенденция за намаляване на мотивацията за учебни дейности. Важно при решаването на проблема с мотивацията за учебна дейност се определя от факта, че тя е такава от съществено значение за ефективното изпълнение на образователния процес. Известно е, че именно отрицателното или безразличното отношение към ученето може да е причина за ниското или лошото представяне на ученика.

Интегративните процеси, протичащи в психологията и педагогиката, позволяват да се правят изводи за факта, че мотивацията е не само психологическа категория, тя надхвърля психологията и става неразделна част от образователния процес.

Съществуват следните видове образователна мотивация на учениците: професионални мотиви, когнитивни мотиви, прагматични мотиви, социални мотиви, мотиви за социален и личен престиж. Под методи на обучение трябва да се разбират методите на взаимосвързани дейности на учителя и учениците, насочени към овладяване от ученици на знания, умения и развитие в учебния процес. Творческата дейност на учителя е да използва рационално в образователния процес методи, които осигуряват най-доброто постигане на поставената цел – усвояване на знания, формиране на умения, развитие на творческо мислене и когнитивни интереси и способности

на учениците, личностно възпитание в процеса на усвояване на знания и умения.

Методи за активно обучение (МАО) е набор от методи за организиране и управление на образователни и познавателни дейности, характеристика на които е неговият принудителен характер.

Характеристиките на активните методи на обучение са следните:

- насърчаване на ученика да активира умствената дейност в процеса на овладяване на образователния материал;
- ориентация към самостоятелно усвояване на знания от учениците;
- независимо творческо разработване на решения;
- развитие на мисленето, формиране на практически умения;
- повишаване степента на мотивация и емоционалност на обучаемите.

Модернизацията на учебния процес постоянно води всеки учител до разбирането, че е необходимо да търси такива педагогически технологии, които биха могли да заинтересуват учениците и да ги мотивират да изучават даден предмет. Именно мотивацията провокира човек да преодолее различни трудности, чувство на скука или умора в хода на обучението си. Без мотивация самата задача на ученето губи смисъла си. Мотивацията е основният инструмент, който ще даде възможност за повишаване нивото на интерес към образователния процес. Интересът е един от мотивите за учене. Познавателният интерес е силен вътрешен мотив. За формирането на познавателен интерес характерът на образователната дейност придобива малко значение. Една от предпоставките за формиране на мотивирано учене е забавното, необичайно представяне на учебния материал. Днес е възможно да се реши този проблем чрез включване в образователния процес на иновативни методи и технологии на преподаване, като по този начин се допринася за повишаване на мотивацията на учениците, активиране на тяхната познавателна дейност. Да формиране образователна мотивация, не означава да вложим готови мотиви в главите на учениците, а да създаваме такива условия и ситуации в урока, където тези мотиви да се развият. Иновативните методи на преподаване правят урока не само модерен, отговарящ на изискванията на новите стандарти, но и ефективен.

Иновативните методи на преподаване са начини за повишаване на познавателната активност на учениците, които ги насърчават към активно творчество, умствена дейност в процеса на придобиване на знания и овладяване на нови. От цялото разнообразие от съвременни иновативни технологии трябва да се отбележи: проблемно базирано обучение, базирано на проекти, интерактивно обучение, информационни и комуникационни технологии за обучение, игри.

Предимствата на проблемното обучение са, че учителят не съобщава готови знания, а организира учениците да ги търсят, и това допринася за развитието на критично мислене, творчески сили и интерес към ученето. В моите

уроци използвам разнообразни методи и техники за учене на проблеми: метод на частично търсене на преподаване, създаване на проблемни ситуации в класната стая.

Целта на проектното обучение е да създаде условия, при които учениците самостоятелно и с желание да придобиват липсващите знания от различни източници; да се научат да използват придобитите знания за решаване на когнитивни и практически проблеми; придобиват комуникативни умения, като работят в различни групи; развиват своите изследователски умения и системно мислене. Като преподавател, използвам тази технология за изучаване на нов материал. Чрез тази практика се установява доколко учениците от групата са изучавали темата. Използването на компютърни технологии в класната стая ви позволява да направите урока нетрадиционен, ярък, богат. Такива уроци също дават възможност да се покаже връзката между предметите, да се научат да прилагат теоретични знания на практика и да активират умствената дейност на учениците. По този начин се постига мотивационна цел – стимулиране на интереса към изучаването на предмета и показва неговата значимост в реалния живот. Интерактивните форми са насочени към: стимулиране на образователната и когнитивна мотивация; развитие на самостоятелност и активност; възпитание на аналитично и критично мислене; формирането на комуникативни умения и презентационни умения; саморазвитие на учениците, научете се да учите.

В своята практика използвам специални технологии в различни модификации и варианти, с различни имена, за работа поотделно, по двойки, в групи. Един от начините за подобряване на когнитивната дейност на ученици е да развият интерес към предмета, да го изучават самостоятелно с използването на игри, игрови техники.

Играта е най-силният мотивиращ фактор, който задоволява нуждата на обучаваните от новост на изучавания материал и разнообразието от изпълнявани упражнения. Освен това игровата дейност допринася за самоутвърждаване на учениците, развива постоянство, стремеж към успех. В игрите има елемент на състезание между отбори или отделни участници в играта. Това винаги води до увеличаване на самоконтрола на учениците, до стриктно спазване на установените правила и най-важното – до активиране на учениците. В такива игри спечелването на победа е много силен мотив за действие. Играта предизвиква положителни емоции, радост от ученето.

Опитът показва, че в началото на урока играта помага да се заинтересува, организира ученикът; в средата играта се фокусира върху усвояване на темата, консолидация. От основните форми на уроци-състезания трябва да се наричат уроци-състезания, уроци-турнири, уроци-олимпиади. Има следните видове ситуации: ситуации-илустрации, ситуации-упражнения, ситуации-оценка, ситуация. В имитационни игри, икономически, правни, социално-психоло-

гически, педагогически, математически и други механизми, които определят поведението на хората, тяхното взаимодействие в конкретна имитационна ситуация.

В най-общия случай имитационната игра се разбира като моделиране на човешката дейност в организационни системи с пълна или частична имитация на реални условия. В имитацията играта трябва да играе своята роля според някакъв сценарий, който определя ред, действия и състав на участниците в зависимост от променящата се среда. В него, точно както в ролевата игра, възможността за изпълнение на роли е само частна (по-структурирана), следователно правилата за подготовка и проверка до голяма степен съвпадат.

Дизайнът на играта е активен метод на обучение, характеризиращ се със следните отличителни черти:

- наличието на изследователски, методически проблем или задача, която се съобщава на учениците от учител;
- разделяне на участниците в малки състезателни групи (група може да бъде представена от един ученик) и тяхното разработване на варианти за решаване на проблема (задача);
- провеждане на последното заседание на научно-техническия съвет, в който, използвайки ролевия метод, групите публично защитават развитите варианти на решенията.

Семинар-дискусия (групова дискусия) се формира като процес на диалогична комуникация на участниците, по време на което формирането на практически опит от съвместно участие в дискусията и решаване на теоретични и практически проблеми.

Мозъчната атака е широко използван метод за производство на идеи за решаване на научни и практически проблеми. Целта му е да организира колективен мислител – дейност за намиране на нетрадиционни начини за решаване на проблеми. Методът „мозъчна атака“ дава положителен резултат при обсъждане на спорни въпроси, хипотези, проблемни или конфликтни ситуации.

Бизнес игра – метод за симулиране на ситуации, които симулират професионални или други дейности, като играете според дадените правила. Бизнес играта е създаването на ситуация на избор и вземане на решения, при която се възпроизвеждат условия, близки до реалните. Методът поема ролите на участниците, които им позволяват да разберат, преживеят и овладеят нови функции. Като правило, бизнес играта е модел на сегмент от бъдещи дейности за професионално обучение. Това е имитация на управленските, изследователските, педагогическите реални дейности на учителя, ръководителя на образователната институция.

При моделиране и изпълнение на проекти обикновено в основата на проекта стои проблем. В зависимост от неговия характер, методи за разрешаване и преобладаващите форми на дейност на участниците има няколко вида

проекти: научни изследвания; творчески, информация за играта, практически ориентирано.

По този начин използването на иновативни методи на преподаване е един от основните методи за повишаване на мотивацията на учениците.

Положителното отношение към училищен предмет е не само значимо, само по себе си, но е общоприето, че има положителен ефект върху образователните постижения на учениците. Следователно формирането на такова отношение към учебните предмети се отнася към основните цели на образованието и се оценява като резултат от обучението. Иновативните технологии предоставят нови възможности за формиране на личностния потенциал и осигуряване на успеха на ученика.

INNOVATIVE METHODS FOR INCREASING STUDENTS' MOTIVATION

Abstract. The article examines the problems of motivation of students' educational activity. Presented are active teaching methods, which contribute to the effective organization of the educational process, increase the motivation of the educational activities of the students, the formation of professionally significant knowledge, skills and abilities.

Keywords: motives; motivation; learning activity; teaching method; methods of active learning

✉ **Eng. Yanna Madanska**

Vocational School for Nuclear Technology "Igor Kurchatov" – Kozloduy
1, Osvoboditel St.
3320 Kozloduy, Bulgaria